

Maatilatalouden kehittämisrahasto

Viite: Talousarvioasetus (254/2004) 66i §

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN KANNANOTTO MAATILATALOUDEN KEHITTÄMISRAHASTON VUODEN 2018 TILINPÄÄTÖKSESTÄ

Maa- ja metsätalousministeriön (ministeriö) tilinpäätöskannanotto perustuu ministeriön 21.3.2019 hyväksymään maatilatalouden kehittämisrahaston (Makera) vuoden 2018 tilinpäätökseen ja tilintarkastajan (Ryhmittymä BDO Audiator Oy/ BDO Oy) tilintarkastuskertomukseen. MMM esittää kannanottonaan viitekohdassa mainitun asetuksen perusteella Makeran vuoden 2018 tilinpäätökseen seuraavaa:

1. Arvio tuloksellisuuden kehityksestä ja asetettujen tavoitteiden toteutumisesta

a) Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tuki

Vuonna 2018 Makeran varoin edistettiin maa- ja metsätalousministeriön eri politiikkasektoreiden tavoitteita pääpainon ollessa edelleen maatalouden investointien tukemisessa. Rahaston varoilla tuetaan myös maaseudun ja maaseutuelinkeinojen tutkimusta.

Makera osallistui oman tehtävänalueensa mukaisesti pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman Suomalainen ruoantuotanto kannattavaksi, kauppatase ja sininen biotalous nousuun -kärkihanketta tukeviin toimiin, kuten investointien rahoitukseen sekä tutkimus- ja kehittämishankkeisiin. Vuonna 2018 rahastoon siirrettiin kärkihankerahoitusta 49 milj. euroa, joka oli viimeinen erä yhteensä 90 milj. euron rahoituksesta. Investointiavustusten rooli on investointien toteutumisen kannalta keskeinen. Arvioiden mukaan jopa kaksi kolmasosaa investoinneista jäisi tekemättä ilman avustusta.

b) Toiminnallinen tehokkuus

Rahasto hoiti hyvin säästöjen mukaiset tehtävänsä sekä toteutti ministeriön Makeran toiminnalle asettamia toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteita. Lisäksi rahasto toteutti omalta osaltaan maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle asettamia vaikuttavuustavoitteita. Ministeriö on vahvistanut 21.3.2019 rahaston tilinpäätöksen valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnan käsittelyn jälkeen.

c) Tuotokset ja laadunhallinta

Maatalousyrittäjien taloudellisista haasteista huolimatta investointitukea maatalouden tuotannon tehokkuutta parantaviin ja sitä kautta osaltaan kannattavuutta ja kilpailukykyä lisääviin investointeihin on haettu vilkkaasti. Maaseutuohjelman rahoituskehys kyseisiin toimiin tullaan käytännössä käyttämään loppuun vuoden 2019 aikana. Makeran taloudellinen tilanne on heikentynyt nopeasti maatalouden kehittämisrahaston omien tulojen supistuttua.

Tilinpäätöksessä esitetään maatalouden investointi- ja aloitustukien sekä tutkimuksien toteutuneet kappalemäärät, tiedot valtionvastuu- ja valtiontakaustoiminnasta sekä takaisinperinnöistä. Investointituen osalta esitetään Makerasta rahoitettujen tukikohteiden ja rahoituksen määrä. Vuonna 2018 maatalojen investointiavustuksia myönnettiin Makerasta huomattavasti enemmän kuin vuonna 2017.

Tämä johtui pääosin lypsykarjatalouden investointiavustusten siirtymisestä osaksi vuotta Makerasta rahoitettaviksi kohteiksi. Makerasta rahoitettiin myös avustuksia salaojitukseen, eläinten hyvinvointia ja tuotantohygieniaa parantaviin investointeihin, kuivaamoinvestointeihin sekä lammas- ja vuohitalouden investointeihin. Kaikkiaan vuonna 2018 tehtiin 2059 myönnteistä maatalouden investointiavustuspäätöstä, joilla myönnettiin avustusta yhteensä noin 117,2 miljoonaa euroa. Myönnteisistä avustuspäätöksistä 1201 kappaletta koski Makerasta rahoitettavia kohteita, joihin myönnettiin avustusta yhteensä noin 40,6 miljoonaa euroa, kun vuotta aikaisemmin myönnettiin avustuksia yhteensä noin 21,2 miljoonaa euroa.

Makerasta myönnettiin valtiontakauksia noin 13,2 miljoonaa euroa myöntövaltuuden ollessa vuonna 2018 enintään 16 miljoonaa euroa. Valtion takaama lainamäärä nousi 51,3 miljoonaan euroon (46,9 milj. euroa vuonna 2017). Vuonna 2018 valtiontakauksista aiheutui 0,5 miljoonaa euroa tappioita. Aikaisempina vuosina menetykset ovat olleet vähäisiä (0 euroa vuonna 2017), mutta tilikauden 2018 aikana ne ovat kasvaneet. Lisäksi 26.2.2019 voimaan tullut laki valtiontakauksista maatalojen maksuvalmiuslainoille (232/2019) lisää Makeran vastuita. Takaustappioiden sekä vastuiden kasvu huomioiden Makeran johtokunnan tulee seurata valtiontakauksista rahaston vastattavaksi jäävien menojen kehitystä.

d) Henkisten voimavarojen hallinta

Makeralla ei ole palkattua henkilökuntaa. Vuonna 2018 tehtäviä hoidettiin Maaseutuvirastossa (Mavi), Valtiokonttorissa sekä maa- ja metsätalousministeriössä. Rahastoa koskevien tehtävien hoito on otettu huomioon Mavin (vuoden 2019 alusta lukien Ruokaviraston) henkilöstökehityksessä sekä toiminnassa. Vuonna 2018 Mavissa oli näihin tehtäviin käytetty tilinpäätöksen mukaan runsas 2 henkilötyövuotta. Ministeriössä Makeraan liittyviä tehtäviä hoidetaan ruokaosastolla. Päätöksiä Makeran varoista tehtiin ministeriössä, Mavissa sekä Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa.

2. Tuloksellisuusraportoinnin perusteiden asianmukaisuus ja kehittämistarpeet

Rahaston tilintarkastusmuistion mukaan hallintoa on hoidettu sitä koskevien lakien, säädösten ja ohjeiden mukaisesti. Lisäksi vuotta 2017 koskevan tilintarkastuksen yhteydessä annetut suositukset on riittävällä tavalla huomioitu.

3. Ministeriön esitys rahaston toimenpiteiksi tuloksellisuuden parantamiseksi

Rahaston tulee jatkossa arvioida omaa toimintaansa suhteessa rahaston toimintaan tehtäviin linjauksiin yhteistyössä ministeriön kanssa.

Tilinpäätöksen luettavuutta ja yhtenäisyyttä käyttösuunnitelmaan nähden on kehitettävä. Lisäksi on varmistettava tehtävien resursoinnista myös lomakausina.

4. Ministeriön omat toimenpiteet rahaston tuloksellisuuden parantamiseksi

Rahoituskauden 2021–2027 valmistelu on käynnissä. Kansallisen valmistelun ja yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksen painotusten suunnittelun yksi painopisteistä on maatalouden toimintaedellytysten varmistaminen. Lähtökohtana on, että maataloustuotannon toimintaedellytyksiin vaikute-

taan osaltaan monipuolisella valikoimalla toimintaa kehittäviä ja tukevia toimenpiteitä. Valmistelua tehdään yhdessä sidosryhmien kanssa.

Rahaston toimintaa suunniteltaessa otetaan huomioon Valtiontalouden tarkastusviraston kannanotto (17.9.2018), jonka mukaan Makeran tarkoituksenmukaisuutta maatalous- ja maaseutupolitiikan välineenä olisi hyödyllistä arvioida ennen EU:n seuraavaa, vuonna 2021 alkavaa rahoituskautta. Maa- ja metsätalousministeriö teettää Valtiontalouden tarkastusviraston suositusten perusteella arvon Makeran tulevaisuudesta. Selvityksessä arvioidaan rahaston rooli kokonaisuudessaan EU:n tulevalle rahoituskaudelle 2021-2027 siirryttäessä.

Makeran tehtävät jakaantuvat säädösten perusteella maa- ja metsätalousministeriön, Ruokaviraston, Valtiokonttorin ja rahaston johtokunnan kesken. Rahaston hallinnon hajanaisuudesta johtuen ministeriö tulee kiinnittämään erityistä huomiota rahaston kokonaisuuden hallintaan sekä tietojen täydellisyyden ja oikeellisuuden varmentamiseen liittyvien kontrollien tarpeeseen yhteistyössä Ruokaviraston kanssa.

Kansliapäällikkö

Jaana Husu-Kallio

Apulaisosastopäällikkö

Taina Aaltonen

TIEDOKSI Valtiovarainministeriö
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori
MMM osastot ja toimialat
MMM/HAKE/ohjaus- ja talousyksikkö
MMM/RO/yksiköt

